

INFORMATIENOTITIE RAAD

Onderwerp	Omgevingswet en ruimtelijke initiatieven
Zaaknummer	38366-2024
B&W vergadering	18 juni 2024
Portefeuillehouder	Dhr. B.J.M. (Ben) Nijboer
Behandelend ambtenaar	Henri Lantink e-mail: henri.lantink@raalte.nl

Kennis te nemen van de informatie vanuit het college over:

1. de eerste ervaringen met de invoering van de Omgevingswet;
2. de ontwikkelingen om te komen tot een gemeentedekkend omgevingsplan;
3. de werkdruk op het taakveld van de ruimtelijke initiatieven en aanvragen.

Inleiding

Eind januari 2024 hebben wij uw raad toegezegd om u periodiek een update te geven over de invoering van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende ontwikkelingen. Hierbij de toegezegde update.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet na jarenlange voorbereidingen in werking getreden. Naast een campagne in de landelijke media hebben wij via onze website informatie verstrekt over de Omgevingswet. Ook hebben we twee informatiebijeenkomsten gehouden met de ondernemers in de bouw (11 september 2023 en 26 februari 2024). De invoering is relatief 'rustig' verlopen. We hebben de nieuwe werkprocessen op orde en de eerste vergunningen onder de Omgevingswet zijn verleend. In de eerste maanden van 2024 hebben onze collega's van het omgevingsloket veel vragen van inwoners en ondernemers ontvangen. Ook hebben we initiatiefnemers vaak wegwijs moeten maken in het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) waarin na de jaarwisseling meldingen en vergunningaanvragen moeten worden ingediend. Het DSO werkt zeker nog niet optimaal en gebruiksvriendelijk, maar wordt landelijk gelukkig verder doorontwikkeld. Op onze website geven we waar nodig toelichting hoe aanvragers de juiste meldingen en aanvragen kunnen vinden en indienen in dit DSO. Daarnaast hebben we voor het indienen van vooroverleggen / ruimtelijke initiatieven een eigen webformulier gemaakt omdat dit onderdeel in het DSO nog niet gereed is. De uitvoering van dit taakveld past in de eerste maanden van 2024 binnen de middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld.

Veel initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om nog onder het oude regime, dus voor 1 januari 2024, een aanvraag bij ons in te dienen waardoor de werkvoorraad zeer hoog is opgelopen (zie paragraaf 'Ruimtelijke initiatieven en aanvragen').

Omgevingsplan

Voor de zomer 2023 heeft uw raad het Koersplan voor het opstellen van het Omgevingsplan vastgesteld. We schatten in dat we voor het hele traject tot eind 2029 nodig zullen hebben. In de wet is vastgelegd dat we voor 2032 een gemeentedekkend omgevingsplan moeten hebben vastgesteld. In het koersplan is opgenomen dat we in de eerste fasen het ambitieniveau en de uitgangspunten bepalen en als 'testcase' het eerste deelgebied van het omgevingsplan opstellen.

Voor het opstellen van dit eerste deelgebied (één van onze dorpen) verkennen we de samenwerking met de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe waarbij we de stappen in deze eerste fasen op elkaar gaan afstemmen. We staan immers voor de dezelfde grote uitdaging en kunnen elkaar hierin versterken.

Onze verwachting is dat een samenwerking met onze buurgemeenten onze (personele) kwetsbaarheid verkleint en de kwaliteit van het plan vergroot. Met name onze personele kwetsbaarheid zien wij als een belangrijke overweging om samenwerking op te zoeken. Die kwetsbaarheid is door een combinatie van factoren groot op het omgevingsplan:

- Het is een complex en omvangrijk instrument: het gaat uiteindelijk alle juridisch bindende regels voor onze leefomgeving bevatten.
- Het proces om tot een volledig gemeentedeckend plan te komen is een proces van meerdere jaren.
- Het instrument is nieuw: in heel Nederland moet nog veel kennis en ervaring worden opgedaan.
- Slechts een klein aantal van onze medewerkers (een aantal ruimtecoaches) beschikt over kennis over het omgevingsplan. Deze medewerkers hebben daarnaast diverse andere taken.

Door samen te werken met Deventer en Olst-Wijhe vergroten we de groep mensen die aan dit project werkt en daarmee verkleinen we onze kwetsbaarheid. Daarnaast schatten we in dat samenwerking efficiënter is. Zo is naar verwachting bijvoorbeeld minder projectleidersinzet nodig, ten opzichte van een geheel zelfstandig proces.

De gedachte op dit moment is dat we op ambtelijk niveau onze krachten bundelen om de technische inhoud van de omgevingsplannen samen vorm te geven. Dat betekent in ieder geval een gezamenlijk planproces en vergelijkbare opzet van de structuur van het omgevingsplan. De (beleids)inhoud van het plan kan per gemeente verschillen. Het opstellen van het plan voor het eerste deelgebied zal waarschijnlijk 2024 en 2025 in beslag nemen. Daarna gaan we voor 2026 en verder bepalen of een samenwerking op het verdere traject (gemeentedeckend omgevingsplan) wenselijk is. Deze aanpak past in onze planning.

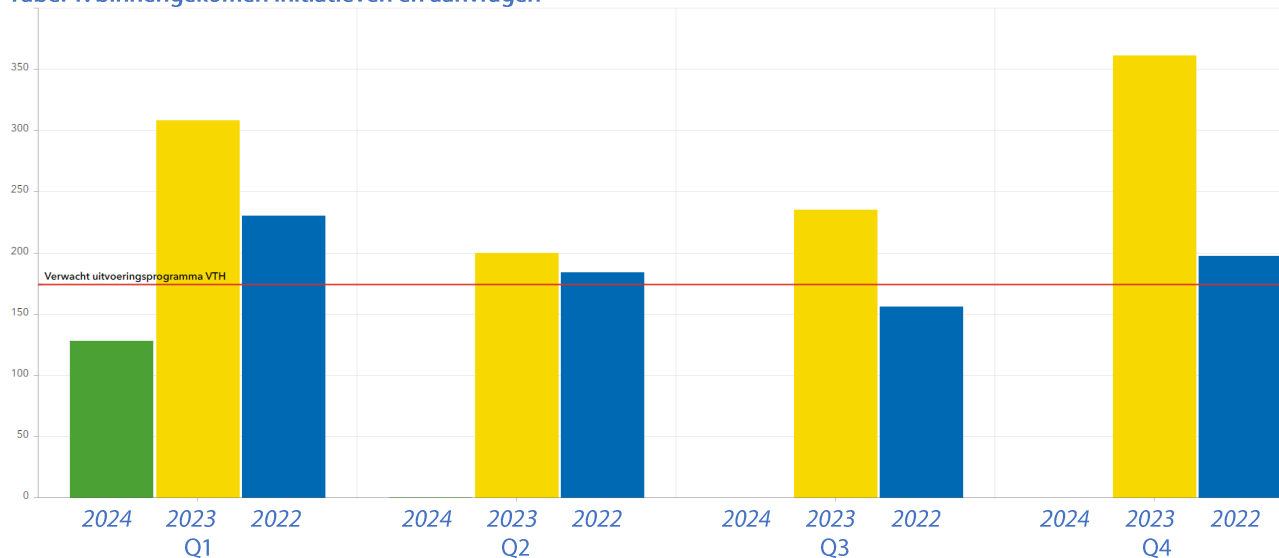
Ruimtelijke initiatieven en aanvragen

Eind januari 2024 hebben wij uw raad (mondeling) geïnformeerd dat er, in de aanloop naar het in werking treden van de Omgevingswet in combinatie met het in werking treden van de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb), zeer veel ruimtelijke initiatieven en aanvragen zijn ingediend onder het oude regime. Hierdoor ontstond er een zeer hoge werkvoorraad en liepen de behandeltijden op. Richting initiatiefnemers hebben wij gecommuniceerd dat het in behandeling nemen van aanvragen en vooroverleggen langer duurt dan normaal.

Werkvoorraad

In de tabel 1 is per kwartaal de binnengekomen werkvoorraad van initiatieven en aanvragen te zien. De **rode** horizontale lijn geeft de geplande/verwachte aantallen volgens ons uitvoeringsprogramma VTH weer, waar onze capaciteit op wordt afgestemd. Duidelijk te zien is dat in het laatste kwartaal Q4 van 2023 extreem veel nieuwe initiatieven en aanvragen bij ons zijn ingediend t.o.v. de geplande/verwachte aantallen en het jaar 2022. Veel aanvragen blijken overigens onvolledig en vragen dus om aanvulling/aanpassing. Ook is te zien dat er in Q1 van 2024 wat minder Omgevingswet initiatieven en aanvragen zijn binnengekomen dan de 'reguliere planning', zie groene kolom.

Tabel 1: binnengekomen initiatieven en aanvragen

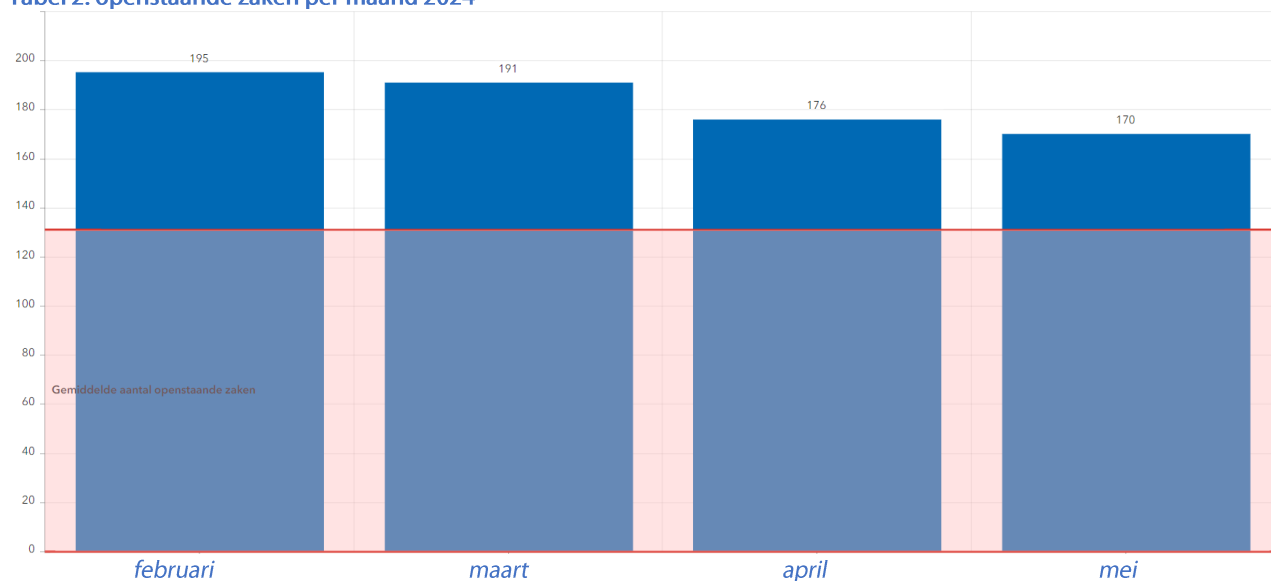

Openstaande zaken

In tabel 2 is onze werkvoorraad met alle openstaande zaken van de afgelopen maanden van 2024 te zien. We zitten door de extreem hoge binnengekomen aanvragen in Q4 2023 met onze werkvoorraad momenteel nog ver boven het 'gemiddelde aantal openstaande zaken' van de afgelopen jaren. Wel lopen we elke maand wat in op deze hoge werkvoorraad en nemen we ook nieuwe Omgevingswet aanvragen en vooroverleggen (voorfase) in behandeling, die volgens onze nieuwe werkprocessen snel worden afgehandeld. Dit kunnen we doen omdat veel aanvragen van Q4 2023 onvolledig bij ons zijn ingediend en we vaak (lang) moeten wachten op aanvullende/ontbrekende stukken.

Er is en wordt dus hard gewerkt om de hoge werkvoorraad weg te werken (er worden o.a. veel (over)uren gemaakt en er is extra ondersteuning ingehuurd). Tevens maken we ons de nieuwe werkprocessen onder de nieuwe wetgeving eigen. We verwachten dat we richting het zomerreces de werkvoorraad weer op orde hebben.

Tabel 2: openstaande zaken per maand 2024

Nieuwe initiatieven met BOPA

Initiatieven die na 1 januari 2024 zijn ingediend en die niet aan het omgevingsplan voldoen maar wel ruimtelijk wenselijk zijn, faciliteren we zo veel mogelijk met een vergunning voor een zogenaamde buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Deze vergunningaanvragen leggen we aan u voor ter besluitvorming als het (bindend) adviesrecht van toepassing is. De BOPA kan niet altijd worden toegepast: soms is een wijziging van het omgevingsplan nodig, bijvoorbeeld als een onderliggende bestemming moet vervallen.

Wij verwachten dat de eerste wijziging van het omgevingsplan om een ontwikkeling te faciliteren kort na de zomer op de agenda van uw raad komt. Een wijziging van het omgevingsplan ziet er anders uit dan een wijziging van het bestemmingsplan. We gaan op basis van dit eerste plan met de griffie in overleg om te bepalen welke vorm van technische toelichting gewenst is.

Afsluitend

Bovenstaande ontwikkelingen hebben ook hun uitwerking op onze organisatie. De werkdruk ligt hoog en waar nodig en mogelijk temporiseren we. Voor verschillende functies zijn en worden er vacatures uitgezet en waar nodig/gepast maken wij gebruik van tijdelijke externe inhuur. We gaan uw raad in het najaar opnieuw informeren over de ontwikkelingen.

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris
Monique van Esterik

de burgemeester
Rob Zuidema